

Binnen de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken hebben de onderstaande fracties de behoefte vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister van Buitenlandse Zaken over de brief van de Minister van Buitenlandse Zaken d.d. 18 augustus 2020 houdende het verslag van de informele videoconferentie Raad Buitenlandse Zaken van 14 augustus 2020, de geannoteerde agenda voor de ingelaste videoconferentie van de leden van de Europese Raad van 19 augustus 2020 en de geannoteerde agenda voor de informele Raad Buitenlandse Zaken van 27 en 28 augustus 2020 (Kamerstuk 21 501-02, nr. 2193).

De voorzitter van de commissie,
Pia Dijkstra

De griffier van de commissie,
Van Toor

Inbreng van de fractie van de VVD

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de agenda van de Europese Raad van 19 augustus en van de geannoteerde agenda van de informele Raad Buitenlandse Zaken (Gymnich) van 27/28 augustus 2020. Zij hebben hierover de volgende vragen.

Wit-Rusland

De fractieleden van de VVD spreken hun steun uit voor de duidelijke opstelling van het kabinet ten aanzien van de onderdrukking in Wit-Rusland, waaronder de inzet gericht op een gezamenlijke, sterke reactie van de EU op het kennelijk vervalsen van de verkiezingsuitslag, het geweld tegen vreedzame demonstranten en het opsluiten en ernstig mishandelen van tegenstanders van het regime. De leden van de VVD-fractie steunen de evidente wens van het Wit-Russische volk om zelf, zonder inmenging van buiten, vorm te geven aan hun recht op vrijheid. De leden van de VVD-fractie steunen de inzet van het kabinet om op EU-niveau te komen tot persoonsgerichte sancties op degenen die verantwoordelijk zijn voor grove mensenrechtenschendingen tegen demonstranten. Zij steunen ook de oproep tot een vreedzame dialoog met het regime, die recht moet doen aan de democratische wens van de bevolking, waaronder het houden van vrije verkiezingen met volledige deelname van de oppositie. Zij vragen wat de stand en samenhang is van de diverse bemiddelingspogingen van onder meer het Voorzitterschap van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), de Noordelijke EU-lidstaten, en Duitsland en Frankrijk, en of het kabinet wil aandringen op coördinatie. Daarnaast vragen zij of de EU voor zover mogelijk voldoende is voorbereid te reageren op verschillende mogelijke toekomstige scenario's. Zij denken daarbij mogelijke pro- of antidemocratische omwentelingen, alsook aan de dreiging vanuit Moskou die samenhangt met een eventuele democratisering in Minsk.

EU-Turkije

De leden van de VVD-fractie onderschrijven het belang van de fundamentele bezinning op de relatie tussen de EU en Turkije die voorligt bij deze informele RBZ. Zij brengen daarbij in herinnering de aangenomen motie Omtzigt/Koopmans van 6 juni 2019 waarin de regering werd verzocht binnen de EU het voorstel te doen formeel te stoppen met de EU-toetredingsonderhandelingen en de Europese Commissie te verzoeken binnen een jaar een voorstel voor een alternatieve samenwerking voor het lidmaatschap met Turkije uit te werken waarin wordt ingezet op afspraken op bijvoorbeeld het gebied van veiligheid, tegengaan van illegale immigratie en handelsbevordering. De leden van de VVD-fractie vragen of het kabinet het met hen eens is dat er sindsdien nog meer redenen zijn om de toetredingsonderhandelingen definitief te stoppen, waaronder de onderdrukking van de eigen bevolking, de militaire activiteiten van Turkije in buurlanden en in de regio, het (dreigen met) openstellen van de grenzen voor illegale migratie en de agressieve opstelling ten aanzien van Griekenland en Cyprus. De leden van de VVD-fractie vragen het kabinet zich binnen de EU in te zetten op strenge repercussies in deze en soortgelijke gevallen van onaanvaardbaar optreden, en zij vragen of er binnen de EU fundamentele tegenstand is tegen een dergelijke heldere lijn. De leden van de VVD-fractie onderkennen de noodzaak van een wederzijds productieve relatie met Turkije en vragen daarom welke voorstellen het kabinet overweegt voor een alternatief en welke het kabinet wil aandragen tijdens deze bijeenkomst. Zij vragen daarbij ook welke voorbereidingen de EU al heeft getroffen voor een relatie die inzet

op veiligheid, tegengaan van illegale migratie en handelsbevordering en welke mogelijkheden het kabinet hiertoe als ondersteuning voor de EU heeft onderzocht en/of verder wil onderzoeken.

Inbreng van de fractie van het CDA

De leden van de CDA-fractie spreken hun grote zorg uit over de ontstane situatie in Wit-Rusland. De leden van de CDA-fractie vragen het kabinet om zo snel mogelijk een sanctielijst op te stellen en de sancties uit te werken. Deze leden vragen daarbij ook verder te kijken dan het bevroren van buitenlandse tegoeden van leden van het regime.

In de resolutie van het Europees Parlement, gesteund door EVP, S&D, Renew Europe, Groenen/EFA en ECR fracties, wordt opgeroepen tot nieuwe verkiezingen en het presidentschap van Loekasjenko niet te erkennen. De leden van de CDA-fractie vragen het kabinet om deze oproep te ondersteunen en er voor te pleiten om deze op te nemen in de conclusies van de Top. De leden van de CDA-fractie roepen het kabinet op om deze verkiezingen niet te erkennen en dus op te roepen tot een herverviering waarbij EU-verkiezingswaarnemers worden toegelaten, ofwel het presidentschap van Loekasjenko niet te erkennen. Daarnaast vragen de leden van de CDA-fractie het kabinet om aan te geven hoe deze situatie op te lossen, en ook een goede relatie met Rusland te behouden.

De leden van de CDA-fractie maken zich grote zorgen over lijf en leed van de demonstranten. Uit beelden blijkt dat mensenrechten massaal met voeten worden getreden. De leden van de CDA-fractie vragen het kabinet om zich hier sterk over uit te spreken, om tijdens deze Top steun uit te spreken voor de demonstranten en indien gewenst Litouwen te ondersteunen in de opvang en ondersteuning van deze demonstranten, desnoods bilateraal. Belangrijk is dat er perspectief geboden wordt aan de demonstranten.

De leden van de CDA-fractie vragen het kabinet in hoeverre er economische steun aan Wit-Rusland gegeven kan worden wanneer het regime verdwijnt, en bovendien voorkomen wordt dat door re-allocatie van de nabuurschapsmiddelen de bevolking geraakt wordt.

De leden van de CDA-fractie vragen het kabinet te reageren op de beschuldigingen aan het adres van Nederland door Loekasjenko dat Nederland een rol zou spelen in de demonstraties.

De leden van de CDA-fractie vragen naar de precieze rol van Rusland in deze situatie. Deze leden vragen het kabinet aan te geven op basis van welk verdrag Rusland en Wit-Rusland elkaar steun dienen te geven en wat deze steun inhoudt. Tevens vragen deze leden in hoeverre de Russische aanwezigheid in Wit-Rusland is toegenomen sinds de verkiezingen. De leden van de CDA-fractie vragen of de EU reeds heeft gesproken met Rusland over de situatie in Wit-Rusland. Tevens vragen deze leden het kabinet er voor te pleiten dat de EU na deze Europese Raad contact zoekt met Moskou om de uitkomst van deze Raad te bespreken. De leden van de CDA-fractie zien de mogelijkheid om hiervoor een aantal lidstaten te verzoeken hierin namens de EU op te treden zoals dat ook gebeurde tijdens de crisis in Oekraïne, graag een reactie van het kabinet.

Tenslotte vragen de leden van de CDA-fractie het kabinet, aangezien in deze Europese Raad alle Europese regeringsleiders aanwezig zijn, om ook de Turks-Griekse kwestie te bespreken. De leden van de CDA-fractie vragen het kabinet om tijdens de top te pleiten om in de conclusies op te

nemen de onvoorwaardelijke steun van de EU voor Griekenland en dat de EU gesprekken gaat initiëren om de ontstane situatie te de-escaleren.

Inbreng van de fractie van D66

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de geannoteerde agenda voor de ingelaste videoconferentie van de leden van de Europese Raad van 19 augustus 2020. Zij hebben nog enkele vragen over de situatie in Wit-Rusland.

De leden van de D66-fractie spreken hun afschuw uit over de berichten van marteling van gevangenen in Wit-Rusland. Vreedzame demonstranten zouden nooit en nergens slachtoffer mogen worden van geweld. Zij zijn verheugd dat de EU heeft besloten om sancties in te stellen tegen Loekasjenko en functionarissen rond hem. Is er inmiddels gewerkt aan het opstellen van een lijst van personen, en zo ja, met welk resultaat? Is het kabinet het met de leden van de D66-fractie eens dat deze sancties zo snel mogelijk ingesteld moeten worden om het gewenste effect te bereiken?

De leden van de D66-fractie zijn van mening dat Nederland en de EU de roep om nieuwe verkiezingen en vreedzame democratische transitie moeten ondersteunen. Sancties tegen de verantwoordelijkheden voor deze gruweldaden en tegen degenen die eerlijke verkiezingen tegenwerken zijn daarbij een belangrijke stap. Daarnaast kan ook hulp geboden worden om tot vrije verkiezingen te komen, waarbij geen invloed van buitenaf is. Welke stappen zijn reeds genomen om de door Polen, Litouwen en Letland gedane oproep tot mediation gestalte te doen geven? Schaart Nederland zich achter deze oproep? Welke rol zie het kabinet hierin voor de EU? Naast deze mediation pogingen kan het maatschappelijk middenveld gesteund worden via bestaande EU-fondsen. Dit geld mag niet ter beschikking komen van diezelfde regering tegen wie de EU sancties heeft ingesteld, maar moet juist ten bate komen van de Wit-Russische bevolking, vrije pers etc. Heeft het kabinet inmiddels reactie ontvangen van de Europese Commissie op de vraag of Europese middelen gealloceerd kunnen worden ten gunste van het maatschappelijk middenveld? Zo ja, kan dit, en op welke termijn zou dit plaats kunnen vinden?

De leden van de D66-fractie zijn blij te lezen dat Nederland steun uit heeft gesproken voor het invoeren van het Moskou Mechanisme van de OVSE. Welke vervolgstappen voorziet het kabinet na deze oproep? Hoe kan het kabinet er aan bijdragen dat een dergelijk onderzoek naar mensenrechtenschendingen er ook daadwerkelijk op korte termijn komt? Verder vragen deze leden of het kabinet het eens is dat de OVSE een belangrijke rol kan spelen bij het onafhankelijke monitoren van verkiezingen op het moment dat deze uitgeschreven worden, en vragen deze leden het kabinet of Nederland er op aan wil dringen dat daar voorbereidingen voor getroffen worden. Graag een reactie.

De leden van de D66-fractie merken op dat de Russische president Poetin Loekasjenko heeft gefeliciteerd met diens verkiezingsoverwinning, en hem steunt in het kader van een militair pact. Is het kabinet ervan op de hoogte over welke «druk van buitenaf» werd bedoeld door Rusland? Hoe duidt het kabinet deze felicitaties en steunbetuigingen van Russische zijde? Is het kabinet bereid tijdens de Europese Raad op te roepen tot een EU-verklaring die solidariteit uitspreekt met de Wit-Russische bevolking, en er toe oproept dat geen enkel land zich hierin dient te mengen?

Inbreng van de fractie van GroenLinks

De leden van de fractie van GroenLinks hebben met instemming kennis genomen van het voornemen de situatie in Wit-Rusland te bespreken op het niveau van regeringsleiders in een extra Europese Raad. De leden van deze fractie hebben over de inzet van het kabinet bij deze Raad en de te verwachten uitkomst de volgende vragen.

De genoemde leden vragen zich af wat het niet erkennen van de uitslag van de verkiezingen in de komende cruciale dagen en weken betekent voor de opstelling en handelwijze van de EU. Komt er een diplomatiek initiatief om een vreedzame machtsoverdracht en het houden van nieuwe en eerlijke verkiezingen mogelijk te maken? Is er vanuit de EU contact met Rusland om dat land van interventie af te houden en te bewegen gezamenlijk naar een democratische oplossing te zorgen? Kan en zal de EU de OVSE benutten om zonder verder uitstel een dialoog tussen betrokken partijen op gang te brengen?

De leden van de fractie van GroenLinks trekken uit het verslag van de RBZ van 14 augustus de conclusie dat er op de extra Europese Raad overeenstemming kan worden bereikt over extra, persoonsgerichte, sancties tegen de verantwoordelijken voor verkiezingsfraude en het brute optreden van de veiligheidstroepen tegen de eigen bevolking in de periode daarna. Zal Nederland zich op de komende Raad voor deze extra sancties inzetten om zo de druk op de huidige president en zijn regering te vergroten?

De leden van de fractie van GroenLinks vragen wat er concreet extra gedaan kan worden om de demonstranten voor vrijheid en democratie vanuit de EU te ondersteunen? Hoe kunnen de voor Wit-Rusland beschikbare middelen in het Oostelijk Partnerschap veel meer dan nu gebeurt voor die ondersteuning worden ingezet? Is Nederland bereid te bepleiten dat er niet langer middelen vanuit het Partnerschap bij de huidige regering terecht komen?

Oostelijke Middellandse Zee

Met het oog op het aanstaande informele Gymnich-overleg van de Ministers van Buitenlandse Zaken ondersteunen de leden van de fractie van GroenLinks de inzet om te komen tot de-escalatie van de spanning in de oostelijke Middellandse Zee. Deze leden hebben met bevreemding kennis genomen van het voornemen van het kabinet om op dit overleg te bepleiten dat aan de uitvoering van de EU-Turkije Verklaring onverminderd prioriteit wordt gegeven. Deze leden zijn juist van mening dat de genoemde verklaring al een tijd lang en om meerdere redenen aan herziening toe is. De Turkse president maakt van de overeenkomst misbruik door met regelmaat te dreigen vluchtelingen uit Turkije uit te zetten naar de EU (en dit soms ook daadwerkelijk te doen). De hervestiging vanuit Turkije hapert en het aantal vluchtelingen dat vanuit Turkije op de Griekse eiland aankomt overstijgt vele malen de capaciteit die daar aanwezig is. In het licht van deze en andere ervaringen vinden de leden van de fractie van GroenLinks het zacht gezegd merkwaardig dat het kabinet er geen blijk van geeft te beseffen dat de afspraken met Turkije, die sowieso maar een tijdelijk karakter hadden en destijds bedoeld waren om de acute problemen te helpen oplossen, dringend aan herziening toe zijn.

Inbreng van de fractie van de SP

Wit-Rusland

De leden van de SP-fractie maken zich grote zorgen over de ontwikkelingen in Wit-Rusland, vooral wat betreft het recente geweld tegen demonstranten. Velen zouden door de autoriteiten zijn opgesloten, maar inmiddels ook weer op vrije voeten zijn. Deze leden vragen het kabinet naar het beeld van deze situatie. Hoeveel demonstranten zijn er inmiddels vrijgelaten? Hoeveel politieke gevangenen, die recent zijn opgepakt, maar ook in de jaren daarvoor, zitten er nog altijd opgesloten? Hoeveel journalisten zijn het slachtoffer geworden van het recente geweld? Hoeveel journalisten zitten er nog vast? Wordt er ook aangedrongen op hun vrijlating?

De leden van de SP-fractie vragen het kabinet nader in te gaan op de mogelijkheid van het invoeren van het Moskous Mechanisme van de OVSE, zodat een internationale missie van onafhankelijke experts naar Wit-Rusland gestuurd kan worden om onderzoek te doen naar de recente mensenrechtenschendingen. Is hier inmiddels voldoende steun voor gevonden? Zo nee, waarom dan niet? Op welke wijze wordt erop ingezet dit te bewerkstelligen?

Het kabinet is van mening dat in EU-verband nieuwe gerichte sancties tegen personen die betrokken zijn bij het geweld en de stembusfraude in Wit-Rusland moeten worden onderzocht. De leden van de SP-fractie begrijpen die insteek goed. Wel vragen zij zich af waarom dit nog moet worden onderzocht en niet reeds hiertoe overgegaan kan worden. Op welke termijn wordt invoering van dergelijke sancties voorzien? Welke sancties worden overwogen? De leden van de SP-fractie vinden het cruciaal dat sancties de bevolking en het maatschappelijk middenveld niet raken, wat ook de insteek van het kabinet is. Deze leden vragen hoe dit concreet voorkomen kan worden.

De Wit-Russische president Loekasjenko is naar eigen zeggen bereid om de macht te delen, zo wordt in recente berichten gesteld. Er zou gewerkt worden aan een grondwetswijziging waarover vervolgens een referendum gehouden moet worden met als mogelijk resultaat het overdragen van autoriteit door de zittende president. De leden van de SP-fractie vragen het kabinet hierop te reageren. Biedt dit mogelijk een uitweg uit de impasse? Hoe is hierop gereageerd door de oppositie in Wit-Rusland? Zijn er andere, wellicht meer realistische uitwegen uit de patstelling zichtbaar?

De leden van de SP-fractie vragen ook of er communicatie met Rusland is over de ontwikkelingen in het buurland en of dat enige hoop biedt op de-escalatie. Kan ingegaan worden op de positie van Rusland met betrekking tot de ontwikkelingen in het buurland? Wat zijn de sociale, economische en politieke relaties tussen Rusland en Wit-Rusland, zowel statelijk als niet-staatelijk? Hoe zien deze relaties eruit voor de EU en Wit-Rusland? De Minister schrijft dat de EU wil bemiddelen naar aanleiding van de verkiezingen in Wit-Rusland. Kan dit toegelicht worden? Op welke wijze wordt hierop ingezet?

Oostelijke Middellandse Zee

Over de toegenomen spanningen tussen Griekenland en Turkije in de oostelijke Middellandse Zee schrijft de Minister dat in geval van voortdurende Turkse activiteiten het kabinet aanvullende maatregelen niet blijft

uitsluiten. De leden van de SP-fractie vragen het kabinet hier nader op in te gaan. Aan welke aanvullende maatregelen wordt gedacht?

Bolivia

De leden van de SP-fractie zijn bezorgd over de ontwikkelingen in Bolivia, waar eind vorig jaar een coup werd gepleegd tegen president Morales, die net daarvoor de verkiezingen had gewonnen. Hoe kijkt de Minister aan tegen de nieuwste studie waaruit opnieuw blijkt dat onderzoek van de Organisatie van Amerikaanse Staten (OAS) naar de verkiezingen in Bolivia, waarin fraude geclaimd werd – de directe aanleiding voor de coup – niet zou deugen? (Bron: <https://www.nytimes.com/2020/06/07/world/americas/bolivia-election-evo-morales.html>.) Deze leden vragen het kabinet inhoudelijk te reageren op de kritiek op het OAS-onderzoek en niet enkel te verwijzen naar de communicatie van de OAS zelf, zoals eerder op vergelijkbare vragen steeds gebeurde.

Na opnieuw te zijn uitgesteld lijken nieuwe presidentsverkiezingen in Bolivia in oktober dit jaar eindelijk alsnog plaats te vinden. Van groot belang is dat die eerlijk zullen verlopen. Daarvoor is belangrijk dat er onafhankelijke verkiezingsmonitoring gegarandeerd wordt. Kan het kabinet hierop reageren? Zal vanuit de EU hier een bijdrage aan geleverd kunnen worden? Is daar toestemming voor verleend? De leden van de SP-fractie vragen verder of het klopt dat presidentskandidaten van de MAS-partij, van de gevluchte president Morales, vervolgd worden, met mogelijk uitsluiting bij de verkiezingen als resultaat? Betreft dit, volgens de Minister, (vooral) vervolging om politieke redenen? Als hiervan sprake is, wordt Bolivia daar dan op aangesproken?

Midden-Oosten Vredesproces (MOVP)

In het verslag van de Raad Buitenlandse Zaken van 13 juli 2020 (21 501-02, nr. 2187) staat aangaande de dreigende annexatie van Palestijns gebied door Israël dat Nederland samen met meerdere andere lidstaten de Hoge Vertegenwoordiger heeft gevraagd om opties voor een Europese respons in kaart te brengen, in lijn met de motie van de SP die daartoe oproept. De leden van de SP-fractie vragen het kabinet hier nader op in te gaan. Hoe ziet het vervolgtraject hiervan eruit? Wanneer is de genoemde respons in kaart gebracht? Welk type respons wordt overwogen?

De leden van de SP-fractie vragen het kabinet ook te reageren op de deal tussen Israël en de Verenigde Arabische Emiraten, waarin de betrekkingen tussen beide landen zijn genormaliseerd. De Minister heeft aangegeven verheugd te zijn met de deal, omdat opschorting van annexatie er onderdeel van zou zijn. Maar deze leden wijzen erop dat daar twijfels over mogelijk zijn, niet in de laatste plaats omdat de Israëlische premier Netanyahu vrijwel meteen nadat de deal werd gesloten stelde nog altijd toegewijd te zijn aan annexatie. (Bron: <https://www.middleeasteye.net/news/israel-netanyahu-uae-deal-annexation-invitation-jerusalem-mbz>) Kan het kabinet hierop reageren?

Grensgebied Armenië-Azerbeidzjan

De leden van de SP-fractie vragen om een update over de ontwikkelingen in het grensgebied tussen Armenië en Azerbeidzjan, waar eerder deze zomer het geweld opnieuw escaleerde. Kan het kabinet ingaan op de laatste ontwikkelingen? Klopt het dat de situatie nog altijd dreigend is en nieuw geweld zomaar uit kan breken? Klopt het verder dat gedreigd is een

kerncentrale in Armenië aan te vallen? Is het kabinet bereid om via de OVSE aan te dringen op onafhankelijke monitoring van het staakt-het-vuren?

Coronavirus

De leden van de SP-fractie zijn verheugd dat, na eerdere, vergaande reisbeperkingen vanwege het coronavirus, geliefden met langeafstandsrelaties elkaar, onder voorwaarden, tegenwoordig weer op kunnen zoeken. Deze leden vragen of een dergelijke regeling mogelijk uitgebreid kan worden naar in het buitenland woonachtige familie van Nederlanders, zodat ook zij familieleden in ons land kunnen bezoeken. Wil het kabinet daar naar kijken?

Inbreng van de fractie van de PvdA

De leden van de fractie van de Partij van de Arbeid maken zich ernstige zorgen over de ontwikkelingen in Wit-Rusland sinds de onvrij verlopen presidentsverkiezingen van 9 augustus. Ongekend hard optreden van ordetroepen tegen vreedzame demonstranten heeft geleid tot twee doden en vele gewonden. Nog altijd zijn 76 demonstranten vermist, hun familie en dierbaren hebben geen enkele informatie over hun welzijn. Voornoemde leden veroordelen het geweld tegen demonstranten en arrestaties en achten het noodzakelijk dat het geweld tegen demonstranten en gevangenen zo snel mogelijk stopt en dat politieke gevangenen, opgepakt tijdens demonstraties en de campagne, direct worden vrijgelaten. Heeft Nederland zicht op het aantal gevangen genomen demonstranten? Wat wordt door de EU ondernomen om gevangenen vrij te krijgen? Hoe oefent Nederland druk uit om ervoor te zorgen dat mensen in Wit-Rusland kunnen demonstreren en gevangen worden vrijgelaten? Welke aanvullende mogelijkheden ziet het kabinet om druk uit te oefenen? Voornoemde leden zijn bovendien van mening dat snel onafhankelijk onderzoek moet worden verricht naar het optreden van de ordetroepen en misdaden tegen gevangenen. Wordt in EU-verband gepleit voor een onafhankelijk onderzoek naar de gebeurtenissen? Is de Minister bereid om onafhankelijk onderzoek hiernaar te bepleiten in EU verband?

De leden van de PvdA-fractie achten het van het grootste belang dat er zo snel mogelijk vrije en eerlijke verkiezingen worden georganiseerd, waaraan een ieder kan meedoen, ook de kandidaten die nu in de gevangenis zitten. Bovendien dienen deze verkiezingen onder toezicht te staan van internationale waarnemers. Deelt het kabinet dat standpunt, en is het kabinet bereid ook in Europees verband zich hiervoor sterk te maken? Welke scenario's ziet het kabinet voor zich op de korte termijn? Welke rol ziet het kabinet voor Nederland en de EU bij het tot stand laten komen van een vreedzame machtsoverdracht? Wat is de rol van Rusland, en zijn er op Europees niveau contacten met Rusland?

De leden van de PvdA-fractie vragen wat wordt ondernomen om demonstranten en leden van de oppositie die Wit-Rusland ontvluchten te ondersteunen? Is Nederland bereid om politieke vluchtelingen uit Wit-Rusland op te nemen? Wat gaat Nederland doen om deze mensen te helpen? Hoe wordt hun veiligheid gewaarborgd? Oppositiekandidaat Svetlana Tichanovskaja heeft moeten vluchten naar Litouwen. Wat wordt ondernomen om de oppositie en leden van de oppositie te ondersteunen? Welke additionele ondersteuning kan volgens het kabinet worden ondernomen om de oppositie te ondersteunen?

De leden van de PvdA-fractie zijn van mening dat sancties tegen het regime moeten worden geïntensiveerd. Is Nederland betrokken bij de totstandkoming van het nieuwe sanctieregime? Welke aanscherping van het sanctieregime heeft het kabinet voor ogen? Welke additionele maatregelen is Nederland bereid unilateraal te nemen? De leden van de PvdA-fractie willen weten of het Loekasjenko regime vermogen heeft in Nederland. Is het kabinet bereid om op korte termijn te onderzoeken of het regime in Wit-Rusland vermogen heeft bij Nederlandse brievenbus-firma's? En is het kabinet bereid deze tegoeden te bevroren wanneer dit het geval is?